

Nunavunmi Ministaujuq Maligaliqijitkunni – Nunavut Atan'ngujaluaq Palihimaq

Havaqatigiikhutik Aturniaqtamingnik Uqaqtaat 2019-2021

Hamna Havaqatigiikhutik Aturniaqtamingnik Uqaqtaat takupkaidjutikhat ilitarijaujukhanik tamangnin ilaujunik taima palihimauniq Nunavunmi aadjikkutaittuq Avikturianiann.

Nunavut Kavamanga (GN) ukuallu Kavamanga Kanatami (GC) ilauqatigiiktut 20 ukiuni kantulaaqatut piqautikhanik ihuaqtumik Palihimatkut atuqtakhanik Nunavunmi ikajuutikhainnik Palihimat (Palihimatkut) Avikturianianni Palihimat Ikajuutikhainnik. Hamna kantulakhat naunairutiinga havaqatigiigutikhat havaktakhangitlu Nunavunmi Kanatamilu havaqatigiiglutik tunijaangat Nunavunmiutat palihimat ikajuutikhanik aulajukhanik ihuaqtumik, pitquhiliqinikkut ihumagijakhanginnik.

Havakhimmarluti hivulliutijakhani naunaiqtauhimajunik Nunavummiunit, Nunavut Kavamanga Palihimatlu havangniaqtut ihuaqtumik havaqatigiigutikhainnik Inuit nunatlu ihumagilugit inungnut qajangnaitkutikhat tuhaqtitinikkut, takunnaqtumik, kiunnaqtuniklu ikajuutikhainnik ihariagijainnut nunallaani ajuqhautiqaaqtunut, ihuinnaaqtaitikhainnik/ ikiglitikhanik uukuutikhat.

Palihimatkut tikinnahuaqtakhait ihuarijaujut GN-kunnit Palihimatkunillu piniqaqtait talvuuna havaqatigiikhutik hivulliutijakhait ikajuutauniaqtut inuuhiringnaqtumik qajangnaitumiklu nunallaani Nunavunmi naunairlugulu Palihimat akhuuqpaqtut havadjariktumik kiunnaqtumiklu inungnut tigumiaqtiujunullu ihumagijainnik.

Hapkuat tamarmik hivulliutijumajait:

- I) *Atuqtukhanik Inungnit itquumagijaulutik havaqatigilugillu Inuinarnik;*
- II) *Kiudjutikhanik munarijakhait kavamaliqidjutikharnik nunallaani tamaini;*
- III) *Ikajuutikhanik Nunallaani Ajuqhautiqaaqtunut; imaalu,*
- IV) *Ihuinnaaqtaitikhainnik/ Ihuinaaqnikkut ikiglijuummiutikhainniklu*

Atuqtukhanik Inungnit itquumagijaulutik ikajuutikhainniklu Inuit

Idjuhinga aallanganialu palihimauniup avikturhimanianni atuqtauliqhimajuq hivuanni Nunavutim. Palihimatkut ihuaqtunik hamaniitpaqtut ikajurahuaqhutik imaalu havaarijamikkut munaqhiplutik atugakhanik Ukiuqaqtumi. Taimaittumik, havaqatigiigutat Inuinnarnik pijariaqaqtut ukpirnaqtumik uukturlutik atuqtakhanik ihuarutikharnik havaarijamingni. Hamna pittaqaqtaqtut Nunavunmi havakhimmarluta ikajuqatigiiklutallu havaqatigiikluta ihuaqtumik tuhaqtitivaluta uqaqatigilugillu nunallaani Inuillu.

Hapkuat hivulliutijakhait:

- Naunairlugu atuqtaujuqhaq akhuurutaunullu Inuktut havagvianni. Nunavut Kavamatkut Palihimatkutlu angiqatigiikhimayut akhurutaunimayut palihimaliqinikkut uqagiaqaqtat Inuit uqauhigiyainik, talvuuna nunallaani palihimangitlu qayangnairutikharnik. Ilaqarniaqturlu, Nunavut Kavamangit Palihimatkutlu havangniaqtun piqarianganik atiqtuivikharnik, ikayuutikhanik umingalu titiqiqidjutikharnik Nunavunmiunun Inuit uqauhiagut;
- Akhuuqhalugit uukuqulugillu ilautqulugit Inuinnarnik palihimakharnik havaktikhaniklu aullaranginnaqtumik;

- Ilitturipkarlugit nutaat palihimakhat tikilihaaqtut Nunavunmut tuhaqtitaujukhanik havaktiit ilihimayukhat, mihingnautiqaqhimayutlu tapkuninga, Inuit pitquhingit atuqhimaagtangitlu: ilihiaqtitlugit kangiqhipkaidjutikhainnik idjuhiinnik Inuit Palihimatkullu; ilihautilugillu kangiqhittiarutikhainnik nunallaani havagvikhainni; imaalu akhuuqhalugit aullaranginaqtumik iliharvikhanik taja palihimaujunut;
- Palihimatkut nuutiqtaujut talvunga “V” Havagviat qaujihaqtaujukhat ukiuqtqtumi ihuariakhaita qaujihaqtaulutik; imaalu
- Naunaittiarutikhainnik palihimakhat piqaqtukhat ihuaqtumik palihimaunirmik unngihiktunni numaptingni. Hamna anginiqaqtuq inuuttiarutikhanut hivuranaittumiklu palihimanut nunanutlu kivgaqtuivigijanut.

Munarijakhait kavamatkut nunallaatlu

Kavamaudjutiingni, tunijauhimajugut munaqidjutikhaptingnik ihuaqtumik, ihumagilugit munaqidjutikhavut pidjutigiplugit tamaita Nunavunmiut. Taimatullu, tunijauhimajugut munaqidjutikhaptingnik kavamatkut kiunnaqtunik qanuriliurutainnut. Taimaittumik, humaliurutikharnik, palihimatkut ilitugipkaiyaangat tamangnik ihuariaungitunik palihimangit ihuinaaqhimayunik. Uqautigiyakhavut hapkuat ihuigijaujut Nunavunmi qiniqhialutik nutaanik ihuaqhautikhainnik aulladjutikhanut kiinaujaliqinirmut akhuurutigit palihimaunirmik avikturhmanianni imaalu aullaranginnaqtumik, amiqhinikkut inungnik qaujimadjuikhainnik tamainnik atuqtakhainnik ihuaqhautikhat palihimat ihivriudjutikharnik atuqtakhainik ilitugipkaiyaangat tamangnik ihuagiyaungitunik palihimangit ihuinaaqhimayunik.

Hapkuat hivulliutijakhat:

- Havaqatigiigutikhainnik Nunavut Kavamangata Palihimatkullu ihuaqhautikhanik atuqtaujukhanut ajuqhautaujunik;
- Ihuagijaungitunik palihimangit ihuinaaqhimajunik taima ihuaqhaqtaujukhat qillaminuaq. Palihimatkut piqaqtun titiraqhimajumik nanminik ihivriudjutikhamik atuqtakhainik ilituripkaiyaangat tamangnik ihuagiyaungitunikpalihimangit ihuinaaqhimajunik. Havangniaqtugut naunaijaanganik nunalaanitunik ilihimajukhat malikhautikhat maliktakhangit taima ihumagijaqarumik talvuuna palihimanik ihuinaaqtunik Nunavunmi; imaalu
- Naunairlugit ihuaqtunik tuhaqtitirutikhanik akunngani nunalaanitunik piqaqtukharnik ihumagijauhimayunik havaqatigiigutikhainnik Nunavunmiunik palihimangitlu. Uumunga ihumaliurutikhangit, ihuaqtumik ilaudjutikhanik Palihimatkut Nunavut Kavamanga Hamilatkut katimajit nunalaanilu ilaujunik, nunalaanilu ilihiaqtuliyiqyikkut nunalaani havaqatigiiktut, ikayuutiqarniaqtun munaridjutikhaniklu.

Nunallaani Ajuqhautiqaqtunut

Inulrammiit

Nunavut amigaittunik inulrammirnik inugiaktut imaalu kajumikpiaktumik inuugiakhilihaktut Kanatami. Ilihimajugut amigaittut nutaqqat inulrammiillu tamainni avikturianianni ikajuqtauariaqaqtut. Nunavut Kavamanga Palihimatkutlu angirutiqagtun ihumagiyakhainik ihuinaaqtailiqinikkut qillaminuarlu uuktuutikhainnik ilaupkainikkut inulrammirnik ilaudjutikhainiklu nunamingni uuktuutikhanut ihuinnaaqtailitikhannullu nunamingni.

Hapkuat hivulliutijakhat:

- Ikajuutikhanik inulrammiit ajuqhautiqaqtunut, Nunavut Kavamatkut Palihimatkutlu havaqqatigiirniaqtun nalvaaqhiyaangat qanuriliurutikharnik pittailiyaangat inulramiirik ihuinaarninik imaalu ikajuutikhainnik ayuqhautigivaktanginut inulrammiit ihuinaqhimaanginaqtun;
- Nunavut Kavamatkut Palihimatkutlu angiqatigiiktut havaqatigiiktukhaujut havaqatigiiktut tigumiaqtillu ilaujut: hamilatkut katimajiit, nunalaani maligaliqiyut katimajiit, kuatiqviingit, nunalaani kivgaqtuijut ikajuktiujut, munaqhitkut, annaktuijutlu apiqhuijiit, allatlu piliuriamingni ihuaqtumik ihuaqhaidjutikharnik talvuuna ajuqhautigiluaqtanginut inulrammiit ihuinaaqtanik hulilukaarutikhanik taimalu inulramiinun ihuinaaqtuliqiyunik;
- Palihimatkut aulahimaarniaqtun ihumagiplugit pidjutikhangit pittailinikkut tujuqtauhimaaqtun atuqtauniatlu ihuangitun angajarnaqtun taannganiklu taima ikiglivalliadjutikhainnut aturningagut inulramiinunajuqhautauvaktun; imaalu
- Nunavut Kavamanga Palihimatkutlu aulaniaqtun ikajuutikhainnik ayuiqhautikhanik imaalu havaakhanginut iliharvikhainnik taimaitunik:
 - (i) Iliharvingni ilihaqtakhait;
 - (ii) Palihimat inulrammiirnik ajuiqhainikkut; imaaalu
 - (iii) Tamna Palihimat aujami ilihaqtanun iliharutikhaq.

Inminiiqtailinikkut, Pittailinikkut imaalu Ihumamikkut Inuuhiringnaqtunik Qaujimajakhainik

Inminiirniq ajuqhautauhimmaaqpaktuq huli Nunavunmi. Piliurninga atulirnikhanut haffuma Nunavunmi Inminiiqtailinikkut Qanuriliurutikhanik ilitarijaujat hamna ajuqhautauvaktuq. Palihimatkut ilauhimmaakpaktut taffumani Nunavunmi Inminiiqtailinikkut Qanuriliurutikhanik.

Hapkuat hivulliutijakhat:

- Ihumaliurnikkut talvuuna inminiiqtailinikkut, Palihimatkut ukuallu Nunavut Kavamanga katimapkaivahungujut havaqatigiiktunik ihumaliurutikhainnik naunaijailutik ihuaqhailutiklu ajuqhautaujunik inminiiurutavaktunik. Ilaulluarnirmingnut Nunavunmi Inminiiqtailinikkut Qanuriliurutikhanik, Palihimatkut atulirnikhanut imaalu muaqhilutik palihimanut pidjutiqaqtunik qanuriliurutikhanik ikajuutikhainnik tamaat hanaqidjutikhanut;
- Palihimatkut aullahimmarniaqtut ikajuutikhamingnik Ihumaliqinikkut Aanniqtuqaqqat Ikajuutikhamingnik ilihaqtakhanik imaalu ilauhungujut iliharnikkut palihimat upalungaiqhimajanginni ammigaqhurnikkut qanurilijuqaqqata ihumaliqinikkut ajuqhautaujunik; unalu
- Palihimatkut ajuiqhaipkaihimarniaqtut palihimaujunut pidjutiqaqtunik ajuiqtakhanut pivalliadjutikhanik inungnut ajuqhaqtunut ihumaliqtunulluuniit. Tamna ilihaqtakhaq ajuiqharniaqtut atuqpagannik imaalu atuliqtitilutik:
 - Ajuqhautimut Ihuaqhainahuat & Ingattaaqtailinahuarutikhaniklu;
 - Ilitaqhitikhainnik Ihumaliqpiakhimajunut Ajuqhaqtunut Inungnut; unalu
 - Aullanikhanut Ihumamigut Hanairutikhainnik

Ilamingnit Ningaqtaunikkut (Inirnikhaaq, Aipaminut Nuttaqqanunlu Ningaqtaunikkut)

Nunavut Kavamanga ukuallu Palihimatkut ilitarihimajat ilagmingnit ningaqtaunikkut ajuqhautauqpiakpaktuq ilagiiktunut Nunavunmi imaalu havaktukhaujut ikajurianganni ningaqtauhimajut ningaqtaunirmik aimaviinni.

Hapkuat hivulliutijakhat:

- Palihimatkut ukuallu Nunavut Kavamanga havakhimmarniaqtut havaqatigilugit havaqatitik havagviujut ikajurahuaqtut ilagiiktunun ningaqtaunirmik Nunavunmi. Palihimatkut akhuuqpektut qaujihainahuaqhutik tamainnik ningaqtauhimajunik ilagiinit ningaqtauhimajunik;
- Talvuuna ajurnautiqaqtunik ilaqarumi, Palihimatkut ihumaginiaqtan aturninga nunalaani havagviingit imaalu/imaaaluuniit inirnikhaat uqaudjijukhat;
- Atuliqpallianikhanut tuquffihuktitauhimajunut qaujijamingnik pigiarutkhanik palihimaunikkut naunaiqtauhimajut ihuaqpiaktut atuqtauvakhimajut ikajuutauqpiarmata ajuqhautainnut inungnut. Palihimatkut ukuallu Nunavut Kavamanga havangniaqtut atulirnikhanut ikajuutikhanik havaamingni ningataunikkut;

- Nunavut Kavamanga akhuuqhimarniaqtut maniliqtuutikhat nunalaani aulaniqaqtun uqaudjiukhanik nunalaanilu maligaliqijikkut havaakhangit; unalu
- Nunavut Kavamanga ukuallu Palihimatkut ikiglinahuaqtat ilagiiktunit ningaqhirniq qiniqhiaplutik ihuaqhijuummiutikhanik atulirnikhanut munaqhinikhanullu *Ilagiiktut Pimmarlungnikkut Hattumiarutikhainut Maligaaq* atuqtauvagiakhanik ihuaqtumik ihuarnikhaniklu.

Ihuinnaaqtailiqikhainnik/ Ihuinaaqnikkut Ikiglijuummiutikhainiklu

Nunavummiutaupluta, akhuurutigivaktavut qajangnaittumik inuuhiringnaqtumiklu nunatingni, ilavullu, nutaqqavullu. Nunavut hakugikhivalliavaktut inuit ilagiiktullu iqhiuqhimaittumik aimavingmingni nunamingnillu, pittarangamik ikajuqtikhamingnik atuqtakhamingniklu iharigijamingnik ikajuqtikhailiurangamik ikajuqtaujarangamiklu hiovurannaqtumit aanniqtautinnatik.

Hapkuat hivulliutijakhat:

- Amigaittut katimajikhat havagvillu havaqatgiiktukhat, hiqquutikkut hivuurannaitkutikhanik iliharnikkut iliharvikhanik atuqtaulirniaqtut ihumagiplugit ihuatqijamik qajangnaitkutikhainnik nunallaani inuuhiringnaqtumiklu. Havaqatgiiktut tigumiaqtiujullu ilaujut Nunavut Kavamanga, Palihimatkut, kavamatuqatkut havagvingit, community members, non-government organizations, ukuallu Inuit Timiqutait; unalu
- Taangaaq ihuinnaarutaulluakpaktuq hivajaqtullu ikajuqtikhailiuhutik Nunavunmi, Nunavut Kavamanga ukuallu Palihimatkut akhuuqpaktut ihuaqhainahuaqhutik aanniqtaunirmit pidjutaunirik ihuinnarnirmillu pidjutauhimajunik taangarnik niuvvajunit aangajaarnaqtuniklu ajuqhautiqaqtut nunaptingni.

Naittumik titiraqhimajuq

Ministaat Maligaliqijitkut Nunavunmi unalu Atan'ngujaluaq Palihimaq Palihimatkut "V" Havagviatilitaqhijut aullaninganik ilitarijaat aullaranginaqtumik pinahuarutaat akhuurutallu Palihimatkut havaktingita ikajuutaujuq Avikturrianut.

ASturnikhaat palihimatkut tuniplugit Nunavutnmiut aullajuittuq nunakkut ikajurnikhat akhuuqhimmaaqhutik uuktuqpaktut. Tamna naunaituq ikajuutikhaq Nunavunmiunun ilitarijauhijajuq

talvuuna uuktuutikhangit Palihimatku ihumagiluaqtanginnik kiudjutikhanik, pittiarutikhanik, ajuittiarutikhanik, itqumajuniklu uqaqtanginnik, havadjagiktunik pittiarijamingniklu.

Ihualqijamik qajangnaitkutikhainnik nunallmaaluaani inuuhiringnaqtumiklu, imaatullu ikajuutikhainnik havaqatgiiklutik havaqatgiiktukhat nunatingni, pivalliadjutikhainnik hivurannaitumik aimaviptingni qajangnaitumiklu nunatingni Nunavunmi.

Amanda Jones, Atanngujauullaqtuq
Atan'ngujaluaq Palihimaq
Palihimatkuni
"V" Havagvianni (Nunavut)

Ublua

Nan'ngarijaujuq Jeannie Ehaloak
Ministaujuq Maligaliqijitkunni
Nunavut Kavamanga

Ublua